

Sygn. akt I ACa 60/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Andrzej Struzik (spr.) SSA Barbara Górczanowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Zaczek

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku S.A. w W.

przeciwko T. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 1 września 2016 r. sygn. akt I C 1123/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Barbara Górczanowska SSA Andrzej Szewczyk SSA Andrzej Struzik

Sygn. akt I ACa 60/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie zasądził od pozwanego T. S. na rzecz powoda (...) Bank S.A. w W. kwotę 186.374,02 zł z odsetkami:

- umownymi od kwoty 170.130,71 zł w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 17 lipca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił;

- od kwoty 14.180,48 zł w wysokości ustawowej od dnia 17 lipca 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.881,83 zł w wysokości ustawowej od dnia 17 lipca 2015 r. do dnia zapłaty.

Nadto sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.421,52 zł tytułem kosztów postępowania.

Uzasadniając to orzeczenie sąd I instancji wskazał, że dochodzona przez powodowy bank wierzytelność stanowi niespłaconą przez pozwanego należność z tytułu udzielonego mu kredytu oraz odsetek. Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym zarzucił, że jako konsument nie był poinformowany przez bank, że w przypadku opóźnienia w zapalcie którejkolwiek raty kredytu bank nie zaproponuje karencji w spłacie, lecz odstąpi od umowy nie dając mu możliwości spłaty, że powód nie umożliwił mu skorzystania z ubezpieczenia, mimo że przy podpisywaniu umowy opłacił on składkę ubezpieczeniową oraz zarzucił naruszenie art. 359 § 2 poprzez naliczenie odsetek umownych 10% w skali roku.

Sąd I instancji ustalił następujące fakty:

W dniu 31 stycznia 2014 r. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W., a T. S. została zawarta Umowa konsolidacyjnego kredytu gotówkowego nr (...) na podstawie której bank udzielił T. S. kredytu w łącznej kwocie 148 279,61 zł., a kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kredytu w 96 miesięcznych ratach. Zgodnie z § (...) Umowy w razie opóźnienia w terminowym regulowaniu rat kredytu bank był upoważniony do pobierania od niespłaconego w terminie kredytu podwyższone odsetki, naliczone według stopy procentowej w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Odsetki według stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego pobierane są począwszy od dnia następującego po terminie płatności wynikającym z Umowy i wskazanym w harmonogramie spłat, aż do dnia spłaty przeterminowanej należności Banku. Zgodnie z § (...) ust.(...) pkt (...) Umowy bank był uprawniony do wypowiedzenia umowy z zachowaniem 1-miesięcznego okresu wypowiedzenia w razie zwłoki Klienta z zapłatą pełnych rat wynikających z harmonogramu spłat, za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim pisemnym wezwaniu kredytobiorcy do spłaty wymagalnych należności w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania. Na wniosek pozwanego w dniu 18 września 2014 r. strony podpisały aneks do powyższej umowy wprowadzający trzymiesięczną karencję od spłat rat kapitało-odsetkowych tj. do dnia 1 stycznia 2015 r. oraz wydłużającym okres spłaty kredytu o 24 miesiące, tj. do dnia 1 lutego 2024 r. W związku z zaprzestaniem regulowania przez kredytobiorcę rat kredytu w ustalonych przez strony terminach kredytodawca w dniu 13 kwietnia 2015 r. złożył oświadczenie o wypowiedzeniu T. S. umowy kredytu.

W swych rozważaniach Sąd Okręgowy wskazał, że zawarcie umowy kredytu oraz brak spłaty przez pozwanego długu z tego tytułu były bezsporne. Odnośnie podniesionego przez pozwanego zarzutu niepoinformowania go o możliwości odstąpienia od umowy bez zaproponowania przez bank karencji w spłacie sąd odwołał się do postanowienia § (...) umowy kredytu, które w ust. (...) lit.(...) jasno i jednoznacznie upoważnia bank do wypowiedzenia umowy w razie zwłoki z zapłatą za co najmniej dwa pełne okresy płatności, po uprzednim wezwaniu do spłaty wymagalnych należności. Taka możliwość stanowi naturalne uprawnienie wierzyciela, a postanowienia takie są powszechnie stosowaną częścią umowy o kredyt. Taka praktyka banków jest w ocenie sądu I instancji uzasadniona zagrożeniem braku wypłacalności dłużnika. Sąd wskazał też, że w skierowanym przez bank do pozwanego wezwaniu do zapłaty z 6 marca 2015 r. bank poinformował pozwanego o konsekwencjach braku wpłaty zaległości w wyznaczonym terminie. Odwołał się też sąd do faktu zawarcia przez strony aneksu do umowy, którym zawieszono obowiązek pozwanego spłaty rat kredytu na okres 3 miesięcy, jednak po upływie tego okresu zawieszenia pozwany nie dokonał wpłaty już pierwszej z przypadających wówczas rat. Co do wysokości odsetek sąd wskazał, że odsetki przewidziane w umowie nie przekraczały wysokości dozwolonej wówczas przez prawo, a jedynie późniejsza zmiana przepisów spowodowała ich obniżenie za dalszy okres, co spowodowało częściowe oddalenie powództwa w tym przedmiocie. Wreszcie odnośnie zarzutu dotyczącego uniemożliwienia skorzystania z ubezpieczenia kredytu sąd wskazał, że pozwany nie odwołał się do żadnej z okoliczności powodujących zaistnienie ochrony przewidzianej umową ubezpieczenia.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wyprowadzenie z zebranego materiału dowodowego nieuzasadnionych wniosków i ustalenie skutkiem tego, że pozwany jest w stanie ponieść ciężar jednorazowej zapłaty na rzecz powoda kwoty 186.374,02 zł;

- naruszenie art. 320 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nierozłożenie na raty należności dochodzonej pozwem, mimo iż pozwany znajduje się w wyjątkowo ciężkiej sytuacji finansowej, co stosownie do powołanego przepisu pozwala sądowi na rozłożenie zasądzonej kwoty na raty;

- naruszenie art. 5 k.c. poprzez zasądzenie odsetek w wysokości 4-krotnej stopy lombardowej NBP za okres od 17 lipca do 31 grudnia 2015 r. oraz 2-krotnej stopy odsetek ustawowych za okres od 1 stycznia 2016 r., pomimo że zasady współżycia społecznego przemawiają za oddaleniem tego roszczenia i zasądzeniem odsetek w wysokości niepodwyższonej.

W konkluzji pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i rozłożenie zasądzonego roszczenia na raty na 25 lat, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Zarzuty apelacji dowodują się do okoliczności, które nie były podnoszone przed sądem I instancji. Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty powoływał jedynie zarzuty wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zaś poza wniesieniem sprzeciwu nie podjął przed sądem I instancji żadnej dalszej obrony, nie stawiał się też na rozprawie. W konsekwencji okoliczność, czy pozwany jest w stanie dokonać jednorazowej zapłaty dochodzonej kwoty nie była w ogóle przedmiotem ustaleń sądu I instancji. Zarzut, jakoby sąd I instancji poczynił takie ustalenia nie jest zatem zasadny. Powoływany w apelacji fakt, że szczególne okoliczności powodują niemożność jednorazowej spłaty zadłużenia, jest faktem, który mógł i powinien być zgłoszony przed sądem I instancji, a pozwany nie powołuje w apelacji żadnych okoliczności wskazujących na jakiegokolwiek przyczyny jego niepowołania na tamtym etapie postępowania. W konsekwencji, stosownie do art. 381 k.p.c., Sąd Apelacyjny fakt ten pomija. Trzeba przy tym zauważyć, że okoliczności podniesione na uzasadnienie tego zarzutu pozostają w sprzeczności z zarzutem podniesionym przed sądem I instancji. W szczególności w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany odwoływał się do obowiązku pouczenia go przez bank jako konsumenta, tymczasem w apelacji stwierdza, że zaciągnięty kredyt miał służyć ratowaniu spółki, której jest jedynym wspólnikiem.

Skoro pozwany nie podnosił i nie wykazywał przed sądem i instancji okoliczności dotyczących braku możliwości jednorazowej zapłaty dochodzonej sumy oraz nie wnosił o rozłożenie zasądzonej kwoty na raty, to tym samym nie mógł sąd I instancji naruszyć art. 320 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie. Pominięcie tych okoliczności przez Sąd Apelacyjny, jako będących przedmiotem spóźnionego zarzutu, czyni bezprzedmiotowymi rozważania co do istnienia podstaw do rozłożenia zasądzonej kwoty na raty. Można jedynie zaznaczyć, że sama sytuacja materialna pozwanego nie może stanowić dostatecznej przesłanki zastosowania art. 320 k.p.c., gdyż dla rozłożenia zasądzonego świadczenia pieniężnego na raty koniecznym byłoby ustalenie możliwości wywiązania się z tak ustalonego obowiązku w rozsądnym terminie, uwzględniającym również interes wierzyciela. Już sama długość proponowanych przez pozwanego w apelacji terminów (zamiennie 90 miesięcy, 25 lat i 10 lat) wskazuje na niespełnianie tej przesłanki, a w konsekwencji wyklucza zastosowanie art. 320 k.p.c.

Zarzut naruszenia art. 5 k.c. pozwany uzasadnia okolicznością, że bank może wyegzekwować swą wierzytelność z podwyższonymi odsetkami, podczas gdy pozwany i jego rodzina korzystają z pomocy społecznej. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że używane przez pozwanego określenie „podwyższone odsetki” nie znajduje żadnej podstawy prawnej. Jak trafnie wskazał sąd I instancji, odsetki zastrzeżone w umowie kredytowej nie przekraczały maksymalnej stopy procentowej określonej przez obowiązujące wówczas przepisy, zaś późniejsze obniżenie odsetek maksymalnych znalazło stosowne odzwierciedlenie w wyroku sądu I instancji. Ustalenie przez ustawodawcę

określonego poziomu odsetek maksymalnych wyklucza co do zasady uznanie, że dochodzenie przez wierzyciela mieszczących się w tych granicach odsetek umownych jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Takie uznanie mogłoby natomiast nastąpić z uwagi na szczególne okoliczności dotyczące danego przypadku. Nie sposób jednak uznać, że zła sytuacja materialna pozwanego (nota bene nie wykazywana przez niego we właściwym czasie) powoduje sprzeczność dochodzenia od niego przez bank odsetek w wysokości ustawowo dopuszczonej. Takie rozumowanie powodowałoby przerzucenie na bank części ryzyka niepowodzeń gospodarczych pozwanego i to w sytuacji, gdy z umowy kredytowej nie wynika, że kredyt ten jest przeznaczony na działalność gospodarczą związaną z określonym ryzykiem.

Z powyższych przyczyn apelacja okazała się bezzasadna i na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

SSA Barbara Górczanowska SSA Andrzej szewczyk SSA Andrzej Struzik